

Maardu Linnavalitsus

Kallasmaa tee 1

Maardu

linnavalitsus@maardu.ee

3. august 2021

Muuga aedlinna elanike arvamused, märkused ja ettepanekud Maardu linna arengukava 2021-2030 eelnõu kavandi (edaspidi *arengukava*) (14.06.21 seisuga) kohta

Austatud Maardu linna linnapea

Muuga kogukonna kaasamiseks linna arengu planeerimisse, kogukonna arvamuse ja ettepanekute saamiseks koostatud arengukava dokumendile ning muugalastele oluliste küsimuste aruteluks korraldasid kogukonna vabatahtlikud koostöös kohalike mittetulundusühingutega 16.07-31.07.21 elanikkonna küsitluse¹ ja 18.07.21 Muuga kohvikute- ja kogukonnapäeva ürituse². Küsitluse fookusesse tõsteti küsimus “mida vajame, et Muuga oleks hinnatud elukoht kõigile meie elanikele?” ning küsimustiku abil koondati sisendeid, et valmistada ette kogukonnapäeva arutelud kitsamas (aia-akadeemia asjassepuutuvatele isikutele) ja laiemas formaadis (maailmakohvik kui mõttetalgud elanikkonnaga).

Küsitluse-, aia-akadeemia arutelude ja maailmakohvikuga kogutud andmed analüüsiti ja sünteesiti ettepanekuteks arengukavva. Ettepanekute tegemisel on täiendavalt arvesse võetud ka Muuga kogukonnas läbiviidud varasemaid elanikkonna küsitlusi³, mille eesmärgiks oli elanike vajaduste väljaselgitamine perioodil 2017-2020. Seega hõlmab ettepanekute tegemisega seonduv vaade tagasiulatuvalt pikemat ajahorisonti kui vaid käesolev aasta.

Lähtudes Muuga aedlinna elanike seas läbiviidud küsitlustulemustest teeme alljärgnevad ettepanekud Maardu arengukavasse 2021-2030:

¹ https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/Muuga-kogukonna-arvamus-2021?fbclid=IwAR0Vd_zKy-LlwGF2Qy5ta3UsB8yzcoBXilLwgqFlsvy4qAZTEJtTzZwwhDk.

² Kogukonna kaasamise temaatikaga põhjalikumalt tegelemiseks esitas MTÜ Muuga selts projekti rahataotluse Kohaliku Omaalgatuse Programmi 2021 a kevadvooru. Projekti "Kaasav selts, kaasatud kogukond" taotluse koostas ja projekti juhtis Marion Bobkov. Taotlus (RE.2.03.21-1013) kogusummas 2406,70.- rahuldati 14.07.21.

³ Perioodil 2017-2020 on Muuga elanikkonna ootuste ja vajaduste väljaselgitamiseks läbiviidud 3 küsitlust. Kokku osales küsitlustes 222 inimest. Küsitlused agregeeriti ning analüüsi tulemused on kättesaadavad https://www.muugaaedlinn.ee/wp-content/uploads/Muuga-elanikkonna-ootused-vajadused_2017-2020analyyys.pdf.

1. Selgitada välja Muuga aedlinna püsielanike potentsiaal panustada linna arengusse. Selleks tellida aedlinna elanikkonna koosseisu, eelistuste ja ootuste sotsio-demograafiline analüüs ülikoolilt või uuringufirmalt aastal 2022.

Põhjus: Arengukava demograafilise hetkeolukorra analüüs⁴ ei hõlma asjakohaseid andmeid linna rahvastiku olukorrast Muugal ega võimalda võtta arvesse strateegilises planeerimises olulist sisendinfot arengukava eesmärkide, meetmete ja tegevuste seadmiseks. Nt kasutatakse pt 1.1 "Asend ja ruumimuster" Muuga kirjeldamisel mõistet elamupiirkond, mis olemuslikult ei toeta Muuga kui aedlinna kontseptsioonile rajatud asustusüksuse arengut. Tänapäevaks on muutunud küsitavaks aedlinna staatus, sest inimeste ootused elukeskkonnale ja KOV-le erinevad põlvkonniti vastavalt arenguperioodile, millal ja miks on end Muuga eluga seotud. Ent tekstis kasutatav mõiste "elamupiirkond" on eesti seadusandluses määratlemata mõiste, mis ühtlasi näitab Muuga staatuse ebamäärasusega seonduvat olukorda ja sellest tulenevaid probleeme tegeliku elu korraldamisel.

1991. a haldusreformi käigus määrati Muuga Maardu koosseisu ilma rahvaküsitluseta ja vastavalt aprillis 2021 läbiviidud Maardu arengukava küsitlusele leidis taas kinnitust fakt, et ca 2/3 vastanud muugalastest ei määratle ennast maardulastena. Formaalselt ongi Muuga püsielanikkonnast suur osa Tallinna sissekirjutusega ning avalike teenuste puudumisest tingituna motiveeritud enam Tallinna, kui Maardu arengust.

Selleks, et kohaliku võimu toimimine Maardus Muugal oleks legitiimne, ei piisa piirkonna arengu kavandamisel üksnes statistikaameti andmeist, vaid on vajalik spetsiifiline, elanikkonna koosseisu, eelistuste ja ootuste sotsio-demograafiline analüüs, millele toetudes on võimalik linnal oma arenguid planeerida ja pikemas perspektiivis ka seatud eesmärged saavutada.

2. Rajada Muuga aedlinna põhikool aastal 2025, kuid alustada järkjärgult klasside avamisega Kallavere Keskkooli ühe paralleelklassina Muuga Lasteaia juures 2022 1. klass, 2023 1. ja 2. klass jne, kasutades selleks peamiselt lasteaia juurdeehituses kujunevat taristut.

Põhjus: Maardu elanikkonna arv ja kahanemise põhjuste kirjeldus arengukava tekstis ei ole täpne. Analoogselt teiste Tallinna linnapiirkonna omavalitsustega on Muuga aedlinn oma uusarenduste ja olemasoleva elamufondi rekonstrueerimisega kiiresti kasvav piirkond. Olles Maardu elanikkonna peamisi kasvupiirkondi, elab siin aastaringelt suur hulk inimesi, kelle olemasolust pole linn de facto teadlik ega kelle vajadusi piirkonna arengu kavandamisel pole võetud arvesse.

Maardu linn ei ole siiani soosinud, nt laste pearaha liikumist naaberomavalitsusse, kestab olukord, kus Muuga eesti kogukonna lastest väga suur osa ei õpi Maardu koolivõrgu asutustes. Muugal toimub aktiivne ehitustegevus ja elanike arv kasvab valdavalt noorte, väikeste lastega perede näol, kes vajavad kodulähedasi lasteaia- ja koolikohti. Seega on perspektiivne arendada Maardu haridusasutuste võrgustikus välja eesti õppekeele põhikool Muugal.

Kogukonna konsolideeritud arvamust kooli vajalikkusest Muugal kinnitavad vähestes erandites nii küsitlustes kui kogukonnapäeval kogutud andmed. Ettepanekut toetab ka asjaolu, et Maardu linna eesti kogukonna valdav enamik asub Muugal, mitte Kallaveres. Kallaveres õppivate laste jaoks oleks oluline bussiliikluse tihendamine.

⁴ pt 1.2 Elanikkond lk 7-11

3. Rajada Muuga aedlinna vaba aja keskus, mille funktsioonide (koosseisu kuuluvate ruumi- ja personalivajaduste) täpsustamiseks viia linnavalitsuse, kogukonna ja ekspertidega koostöös läbi ideekonkurss ning hankelahenduse pakkumine 2022/2023. aastal.

Põhjendus: Muugal puuduvad inimestel võimalused aktiivseks kultuurieluks ning vaba aja veetmiseks aastaringselt. See on pärssinud Muuga kogukonna paikkondliku identiteedi, kuuluvustunde ning aktiivse kogukondliku elustiili kujunemist. Ettepanek haakub muuhulgas omavalitsuse radari töölaua andmetega⁵ Maardu linnast, mille kohaselt perioodil 2016-2019 teenusvaldkonnas „valitsemine“, paigutuvad täitmiste saldo mõistes nullringi eelkõige kõik elanikkonna kaasamise ja kaasatusega seonduvad kriteeriumid. Probleemsed ehk baastasemelt nihkumata näitajad valitsemises on elanike rahulolu ja aktiivsus, mida vahetult kajastavad tegurid töölaual on rahulolu elanike kaasamisega, omavalitsuse juhtimisega ja üldise arengusuunaga. Töölaua abil võib väita, et Maardu linnal on oma kogukondadega koostööle jõudmises palju arenguvõimalusi.

Võib julgelt väita, et Muuga areng on pärsitud seni, kuni selle elanike kodukohas pole soositud regulaarsed kultuuri- ja spordiüritused, inimeste tegelemine oma huvialadega, kogukonna ühistegevus ja elanike omavaheline koostöö. Kõik see on seotud laiema tausta - inimeste tervisekäitumise, eluga rahulolu küsimustega eeldusel, et Muuga ei jääski võõrkehaks Maardu koosseisus. Keskuse hoone füüsilist rajamist ning selle rahastamisvõimalusi on võimalik planeerida mitmeti. Maardu Linnavalitsuse sõnumina Muuga kogukonnale on oodatud ja oluline, et tegevust ei kavandataks arengukava täitmise perioodi 2026+, nagu see on märgitud hetkel.

4. Planeerida, projekteerida ning järk-järguliselt välja arendada Muuga aedlinna keskusala ja avalik ruum.

Põhjendus: Ruumidisaini teoriast on hästi teada, et kvaliteetne avalik ruum aitab tugevdada kogukondi, ergutada kodanikuosalust, vähendada segregatsiooni ja kasvatada sallivust. Muugal puudub kaasaegsele linnaruumile omane funktsionaalne keskusala ja inimsõbralik avalik ruum. Rajatud kergliiklusteed ning Viljapuu puiestee trass avatud kraaviala ja laste mänguväljakuga neid vajadusi ei kompenseeri. Kogukonna avaliku hoiaku võtab hästi kokku järgmine arvamus⁶: “Kui oleks mingi ilus koht, kus jalutada. Kui meil praktiliselt midagi peale Viljapuu puiestee ei ole enam Muuga keskel, siis tuleks Viljapuu kujundusse ülimalt tõsiselt suhtuda. Mingite suvaliste sildade siia-sinna paigutamine ei anna seda tulemust (kuigi tore, et need pandi). See peaks olema ilus, stiilne ja huvitav koht, kus jalutada. Kuna meil merd ja metsa ja muud ilumaastikku pole, siis peaks rõhuma maastikuarhitektuurile (funktsionaalsed skulptuurid, valgustus, taimestik, pingid jne).”

Juba üldplaneeringu ettepanekutes⁷ on toodud üksikasjalik kirjeldus ootustest Viljapuu pst kui Muugat läbiva keskse avaliku ruumiala kujundamiseks funktsionaalselt liigendatud puhkealadeks (nt ürdiaed, istumisalad väliraamatukogu/raamatuvahetuse tarbeks, alaline välikohvik suvel, skatepark, valgustatud välinäitusealad jne) erinevatele sihtgruppidele. Kasutajate turvalisuse tagamisega seoses on viidatud ka

⁵ Omavalitsuste radari <https://minuomavalitsus.fin.ee/et/omavalitsuse-radar> töölaua andmed Maardu linnast võimaldasid ülevaadet Maardus täitmata kriteeriumidest teenuste ja tasemete lõikes.

⁶ 16.07-31.07.21 küsitlus, kokkuvõtte küsitlusest lisatud materjalides.

⁷ 11.11.20 esitas Muuga kogukond Maardu linnavalitsusele kirjalikud ettepanekud linna üldplaneeringu muutmiseks ja täiendamiseks, kus vastava probleemi võimalikele lahendustele viitab ettepanek L1 Viljapuu pst kohta lk 4-5.

vajadustele nii olemasoleva liikluskorralduse muutmiseks kui kraavialaga seonduva lahenduse muutmiseks.

Samuti juhime tähelepanu vajadusele kaasata asumi ruumilisse arengusse keskusealadest kaugemaid kvartaleid. Sidudes need olulisemate avaliku ruumi punktidega läbi kergliiklusteede võrgustiku-, tänava ülekäiguradade-, raudtee ülekäigukohtade arendamise, mille kaudu on võimalik saavutada ohutus liiklemises ja linnaruumi sidusus.

5. Säilitada Muuga elupiirkonna looduslähedus ja elukeskkonna terviklikkus. Iru klindi aluse kohaliku tähtsusega kaitseala moodustamine, tööstuslike kahjude likvideerimine.

Põhjendus: arengukava punkt 1.3.2 „Avalik ruum“ kirjeldus ei kajasta Muuga aedlinna olukorda ja eripära (aedlinna kontseptsioon) tegelikkuses. Algselt puhkepiirkonnaks kavandatud ning täna aastaringsest kasutatav elukeskkond on tugevalt mõjustatud tööstuse negatiivsetest mõjudest sadama ja Vana-Narva mnt poolsest küljest. Muuga elanike hoiakut väljendab hästi alljärgnev küsimustiku arvamus: „Räägime, et Muugal on mõnus elukeskkond, aga tegelikkuses on Muuga igas mõttes saastatud: pidev kütusehais, pidev müra sadamast ning terminalist, vahel ka prügihaais. Muuga on ümbritsetud saastetekiitajatest, aga omavalitsus ei ole teinud ühtegi reaalselt sammu, et neid muresid kuidagi leevendada. Astunud sammud on pelgalt formaalsed ning ilmselt ootame korralikku rohelist puhverala Altmetsa tee äärde veel mitmeid-mitmeid aastaid, kuivõrd eelnevalt sai viidatud, et õhuliinide maa alla viimine antud piirkonnas ei kuulu isegi tegevuskavasse.“

Harju maakonnaplaneering 2030+ alusel kuulub Maardu linna kontekstis olulisemate suuniste hulka muinsus- ja loodusväärtustega arvestamine ning kvaliteetse elukeskkonna osana puhke- ja rekreatsioonivõimaluste tagamine kohalikele elanikele. Kuna looduslike puhveralade säilimine tööstuse ja elamuala vahel on maa juhtotstarvete määramisel ignoreerinud kohaliku ökosüsteemi (maastik, mets, tiigid, loomastik ja taimestik) säilimise vajadusi, on vajalik Tiigi tn ja paeklindi aluse vahelisel alal hoonestamata piirkonnas maakasutuse funktsioonide muutmine looduspargi rajamiseks Maardu läänepiirile (Riigimaa 15 ja Paevälja 2 klindialune osa). Nimetatud maa-alal fikseeriti 2021. aasta juunis mitu II ja III kategooria kaitsealust taimeliiki ning ala on ka haruldase putuka leviku põhjapiiriks.

Looduspark võimaldab ühelt poolt kaitsta kaitsealuseid liike (vajadusel moodustades kohaliku tähtsusega kaitseala) kui ka pakkuda elanikele loodusäästlikke puhke- ja vaba aja veetmise võimalusi⁸.

6. Rajada Muuga Avatud Noortekeskus ja skatepark. Huviringide, mobiilse noorsootöö käivitamine ja korraldamine Muugal.

Põhjendus: Muugal elab palju lapsi ja noori, kelle areng vajab suunamist süsteemselt. Korraldumise ja huligaansuse jälgi Muugal võib täheldada tihti, sest õhtuti soovitakse omavahel suhelda ning sellega kaasneb ka piiride katsetamine lubatu ja lubamatu vahel. Küsimus haakub linna kriminaalpreventsiooni mudeli ning noorsootöö rolliga selles.

Küsitluste andmeist nähtubki, et muugalased peavad oma elukeskkonna suureks puudujäägiks lastele ja noortele suunatud tegevusvõimaluste nappust. Vaba aja veetmise, huvitegevuse ja sportimise võimaluste loomist Muuga lastele ja noortele peab oluliseks iga teine täiskasvanu Muugal.

⁸ 11.11.20 esitas Muuga kogukond Maardu linnavalitsusele kirjalikud ettepanekud linna üldplaneeringu muutmiseks ja täiendamiseks, kus vastava probleemi võimalikele lahendustele viitab ka terve rida ettepanekuid.

7. Parandada jäätmekäitluse olukorda Muuga aedlinnas. Sorteerimiskonteinerite paigaldamine kvartalitesse ning elanikkonna kaasamine ja teavitamine.

Põhjendus: arengukava punkt 1.4 Avalik kord ja turvalisus. Paljude vastajate arvates vajab jätkuvalt lahendamist olme- ja aiajäätmete tekke, keskkonna üldise prügistamise ja prügi põletamise harjumusega seonduv probleem, mis ei taandu üksnes järelevalve teemale, vaid ka tingimuste loomisele olukorra kontrolli all hoidmiseks. Näiteks toob üks vastaja konkreetse ettepaneku „Palun paigaldada sorteerimiskonteinerid. Terve Mähe on täis (igas kolmandas tänavas) sorteerimiskonteinereid. Teeb sorteerimise mugavaks ja toob inimestele lähemale. Tuletan seejuures meelde, et seaduse kohaselt peame sorteerima jäätmeid rohkem.”

Samuti saaks ka Muuga jäätmejaam ilmutada aktiivsust prügistamise ennetustöös, sest “Teeme Ära!” koristustalgutega leiab aasta-aastalt kinnitust fakt, et talgupäeval vabatahtlike kogutav, sorteerimata prügi kuhjatakse nii aedlinna sisestele kui äärsetele rohealadele selle asemel, et viia see kohe jäätmejaama.

Omaette küsimus on krooniline ehitusprahi ladustamine Kaldase/Altmetsa tee äärsesse tiiki ning Altmetsa tee tagusesse loodusesse (sh seadusvastane tegevus Ivanišvili kinnistul, klindi serva reostamine jne), mis vajab pidevat järelevalvet ja hüvitusmeetmete rakendamist.

8. Arendada välja Lennula kinnistu (Rõikheina tee 42) kaasaegseks spordikompleksiks koos väliürituste korraldamise alaga ligikaudu 200 inimesele.

Põhjendus: ligikaudu 1/3 vastajate, peamiselt meeste vaba aja veetmise eelistustesse kuulub aastaringsete sportimisvõimaluste loomine Muugal. Kõlama jääb mõte, et soovitakse rohkem avalikke sportimisvõimalusi - skatepark, jalgpalliväljak, korvpalliväljak, väljõusaal, huvi-/spordikeskust lastele ja täiskasvanutele erinevate treeningute ja huviringidega, spordihoonet, kuhu saab sporti tegema minna. Küsitlusest nähtub, et mehi ajendabki kodust välja tulema eelkõige aktiivne sportlik tegevus ja sellega seonduvad võimalused.

Kuna Muuga aedlinna vahetus naabruses paiknevad nii Laiaküla kui Muuga küla, on spordikeskuse rajamiseks mõistlik teha koostööd Viimsi vallaga, sest kodulähedane spordikeskus leiaks agarat kasutust ka naabervaldade inimeste poolt.

9. Töötada välja ning rakendada sadevee kogumise ja juhtimise süsteem Muuga aedlinnas, mis toetab liigvee ärajuhtimist, loob eeldusi teede- ja tänavate võrgustiku korrastamiseks, turvaliseks liikluseks ja heakorra tagamiseks.

Põhjendus: Muuga asumi ruumiestetikast, liiklemise turvalisusest ja tänavate heakorra- ning hooldustöödest rääkides ei saa kuidagi mööda minna tsentraalse sadevee süsteemi rajamise vajadusest. Muuga tänavakoridorid on kõnniteede rajamiseks kitsad, sest tihti kulgeb teega paralleelselt avatud kraavitrass. Trass kraavipervega hõlmab tihti enamgi ruumi kui tee ise, omades samal ajal reservi võimalike alternatiivsete lahenduste näol, näiteks jalakäijate tee, parkimisala vms rajamiseks.

Muugal on tänavate hoolduski linnale suur probleem, sest tihti pargitakse ruumikitsikuses tee äärde üldkasutatavale maale. Kuna väga tihti puuduvad neil vähestelgi ülekäiguradadel, mis Muugale rajatud, teekünnised, tuleks kuhugi needki rajada. Eriti tuleks tagada, et vähemalt peamagistraalidele Muuga

teel, Kallavere teel, Ploomipuu pst, Õunapuu pst ja Altmetsa tee ülekäigukohtadesse rajatakse ülekäigurajad teekünnistega.

10. Rajada koerte harjutusväljakud

Põhjendus: kogukonnaliikmete erinevate huvide arvestamiseks ning inimese ja keskkonna seoste parema mõistmise toetamiseks on Muuga aedlinna piirkonda tarvilik välja ehitada ka koerte treening- ja jooksuplatsid: väiksemad platsid erinevates piirkondades väikeste koerte jaoks ning vähemalt üks suurem vaba-aja plats, näiteks Altmetsa tee piirkonnas, et võimaldada koertele tervisekohast liikumist ja rohkem tegevusi koos omanikega, samal ajal ühtlasi arvestades koeri mittepidevate krundiomanike eelistusi, et koerad ei hauguks naaberkinnistutel ning jalutaks vähem mööda aiataguseid, kus sageli märgistavad puid ja põõsaid.

KOKKUVÕTE

Loodame, et Muuga kogukonna ettepanekud leiavad kajastust tulevases Maardu linna arengukavas. Ettepanekutes oleme lähtunud Muuga elanikkonna pikaajalistest vajadustest ja ootustest oma elukeskkonna arendamisele, avalike teenuste kodulähedasele kättesaadavusele ning elanikkonna koostöö-ootustele suhtes Maardu Linnavalitsusega. Dokumendi koostajad on igati nõus jagama ja vahendama kogukonna teadmust, esitatud ettepanekuid läbi arutama ning vajadusel esitama detailsemat infot.

Ettepanekute esitajad on kohalikud mittetulundusühenduste esindajad ja kogukonna vabatahtlikud. Dokument on allkirjastatud digitaalselt ning allakirjutajad on:

Marion Bobkov

Eve Kislov

Mare Mürsepp

Raul Savimaa